

Motion till riksdagen 2010/11:So381

av **Nina Lundström (FP)**

Rätten till vård, omsorg och socialtjänst på finska

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att stärka rätten till vård, omsorg och socialtjänst på finska, om tillgång finns till språkkunnig personal.

Motivering

År 2000 ratificerade Sverige de två centrala folkrättsliga dokumenten om minoritetspolitik: Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. Det innebar att Sverige slutligen erkände sina nationella minoriteter och deras språk, men det betydde också ett åtagande att värna om minoriteternas och minoritetsspråkens fortlevnad. Av de fem nationella minoritetsspråk som Sverige erkänner; finska, meänkieli (tidigare kallat tornedalsfinska), samiska, romani chib och jiddisch, är finska det största.

Sverige och Finland har en lång gemensam historia och många har under århundradena valt att flytta mellan länderna, eller inom Sverige som det var fram tills riket klövs 1809. Finska har alltid talats i Sverige sedan tidig medeltid – inte bara i norra Sverige utan också i Bergslagen och i Stockholm. I slutet av 2008 fanns det enligt SCB i Sverige 436 000 personer födda i Finland eller med minst en förälder född i Finland.

Sedan nyåret 2010 finns en generell rätt för individer i hela Sverige att få äldreomsorg på finska, om kommunen har tillgång till språkkunnig personal. Det är ett steg i rätt riktning, och jag anser nu att det är dags att ge motsvarande rättigheter gällande annan vård, omsorg och socialtjänst.

Inom vården, omsorgen och socialtjänsten ställs den enskilda människan inför situationer där han eller hon ska sätta ord på sina djupt personliga förhållanden. Individen ska tala om sina problem eller berätta om kroppsliga

Fel! Okänt namn på

eller psykiska symptom inför vårdgivaren eller socialtjänsten. I dessa sammanhang är det särskilt viktigt att kunna använda sitt modersmål.

Jag vill därför att invånare i hela landet ska få rätt att använda finska inom vård, omsorg och socialtjänst om kommunen eller landstinget har tillgång till finsktalande personal. Det skulle i första hand gälla primärvård, missbruksvård, psykiatri och handikappomsorg. Samma rättighet som nu gäller äldreomsorgen borde alltså utvidgas till dessa områden. En självklar förutsättning är att den finsktalande anställde har den yrkeskompetens som krävs för att möta individen i hans eller hennes situation.

För att detta ska få genomslag i praktiken måste det offentliga också underlätta för alternativ med språkprofil att etablera sig. Tre saker är grundläggande: etableringsfrihet för alternativen, valfrihet för den enskilde och tillgång till information så att den enskilde kan utnyttja sin valfrihet.

Därför är Alliansens valfrihetsreformer inom vård och omsorg särskilt viktiga för finsktalande. Lagen om valfrihetssystem (LOV), som genomförs i allt fler kommuner, har gjort det mycket lättare för den enskilde att välja privata alternativ med språkprofil.

Ökad valfrihet har gjort att mer av makten lämnats över till den enskilda patienten som kan välja vård med språklig profil om så önskas. För att ytterligare underlätta för finsktalande vill jag att Socialdepartementet låter utreda möjligheten att ge invånare i hela landet rätt att få vård, omsorg och socialtjänst på finska inom verksamheter där det finns finsktalande personal.

Stockholm den 22 oktober 2010

Nina Lundström (FP)